

פעם בשנה, אדם אחד נכנס לחדר לבד

עבודת יום הכיפורים כולה נשענה על כך שהכהן הגדול ייכנס למקום שאין בו איש, בלי בגדי זהב ובלי קהל. מי שמוצא לעצמו חדר כזה מגלה שהוא חוזר ממנו אדם אחר.

ויקרא ט"ז, א' – י"ח, ל' · פרשה 29 מתוך 54

מה קורה בפרשה

הפרשה נפתחת בהזכרה של האסון: "אחרי מות שני בני אהרן". ומתוך זה מגיעה ההוראה – אסור להיכנס אל הקודש בכל עת. יש יום אחד בשנה, ויש סדר מדויק.

סדר עבודת יום הכיפורים מתואר בפירוט: הכהן הגדול פושט את בגדי הזהב ולובש **בגדי לבן פשוטים**, מתוודה על עצמו, על ביתו, ואחר כך על כל העם. שני שעירים עומדים לפניו וגורל מוטל עליהם – אחד לה', ואחד לעזאזל, שנשלח למדבר.

החלק השני של הפרשה עובר לנושא אחר לגמרי: איסור אכילת דם, ורשימת העריות – הגבולות המשפחתיים. הפרק נחתם באזהרה חוזרת: "ושמרתם את חוקותי ואת משפטיי, אשר יעשה אותם האדם – וחי בהם".

כי נִבְעֵן אֶרְאֶה עַל הַכִּפּוּרִים.

ויקרא ט"ז, ב' · הרגע הקרוב ביותר מתרחש דווקא בערפל

שלוש נקודות

- גם למקום הקדוש ביותר יש תנאי כניסה.** "ואל יבוא בכל עת אל הקודש". חוסר גבולות אינו קרבה – הוא הדרך הבטוחה לשחוק כל דבר עד שלא נשאר בו כלום.
- מנהיג מתוודה קודם על עצמו.** הסדר קבוע: על עצמו, על ביתו, ורק אחר כך על העם. מי שמתחיל מהחטאים של אחרים לא באמת נכנס לחדר.
- גבולות בתוך המשפחה הם תשתית.** פרק העריות מציב את הקווים בתוך הבית פנימה – המקום שבו אין שוטר, ושבו יחסי הכוח הכי לא שוויוניים.

הכהן הגדול · לפני ולפנים

עיון

פעם בשנה הוא הוריד את כל הזהב, לבש לבן, ונכנס למקום שאין בו קהל.

כל השנה הוא לובש שמונה בגדים, זהב, אבנים יקרות, פעמונים ורימונים. הוא הדמות המזוהה ביותר במקדש. וביום אחד בשנה, לרגע הכי חשוב, הוא מוריד את הכול ולובש ארבעה בגדי בד לבנים – כמו כל כהן פשוט.

והחדר שאליו הוא נכנס ריק. אין קהל, אין תזמורת, ואין מי שיראה אם עשה את זה נכון. הגמרא אפילו מספרת שהיו קושרים לו חבל ברגלו למקרה שיקרה משהו – כי אף אחד לא היה יכול להיכנס אחריו.

ושימו לב לסדר הווידוי. קודם על עצמו. אחר כך על ביתו. ורק בסוף על העם. אדם שמתחיל מלמעלה, מהבעיות של כולם, כמעט אף פעם לא מגיע לשורה הראשונה.

מושגים בפרשה

שני השעירים

שני שעירים זהים לחלוטין – בגובה, במראה ובמחיר – וגורל מכריע ביניהם. אחד קרב, ואחד נשלח לעזאזל.

בגדי לבן

לעבודת יום הכיפורים פשט הכהן את בגדי הזהב ולבש ארבעה בגדי בד לבנים בלבד.

עזאזל

מקום במדבר, "ארץ גזרה", שאליו נשלח השעיר. מהמילה נגזר בעברית הביטוי המוכר.

בגמרא

יומא פ"ה ע"ב

עבירות שבין אדם למקום – יום הכיפורים מכפר. שבין אדם לחברו – אינו מכפר עד שירצה את חברו.

המשנה אומרת את זה בלי שום עידון. היום הקדוש ביותר בשנה, על כל התפילות והצום שבו, אינו מכפר על מה שעשית לאדם אחר – עד שתלך אליו ותפייס אותו.

וזה סעיף חד במיוחד, כי הוא מסרב לתת לאדם דרך פנימית לפתור בעיה חיצונית. אפשר לצום, אפשר להצטער בכנות עמוקה, אפשר להחליט החלטות אמיתיות – ואם לא הרמת טלפון, לא קרה כלום.

ומה יוצא לנו מזה: יש כאן מפת דרכים פשוטה לרוב הדברים שאנחנו סוחבים. אם אתם מרגישים לא נוח עם מישהו – זה לא מצב נפשי שצריך לעבד, זו פעולה שצריך לעשות. משפט אחד, בלי הקדמות ובל"ג אתה". וברוב המקרים, מי שמקבל אותו יופתע יותר משתיכם, וזה ייגמר תוך דקה. אנחנו נוטים לתכנן חודשים שיחות שנמשכות פחות משתי דקות.

סיפור

הרב יצחק אלחנן ספקטור - קובנה

לפני כל יום כיפור היה עובר בעיר ומבקש סליחה מאנשים פשוטים.

רבי יצחק אלחנן ספקטור היה מגדולי הפוסקים בליטא, ואליו פנו קהילות מכל אירופה. מסופר שבערב יום כיפור נהג לצאת ולעבור בין אנשים בעיר – בעלי מלאכה, סוחרים, שמשים – ולבקש מהם מחילה על כל דבר שאולי פגע בו מבלי משים.

מסופר שכשתמרו על כך, השיב שדווקא מי שיושב בראש פוגע בלי לדעת: מי שממתין בפתח בזמן שאני עסוק, מי שלא הספקתי לענות לו, מי שנדחה בגללי לשבוע הבא.

וזו בדיוק העבודה שהתורה דורשת מהכהן הגדול. לפני שהוא מדבר על העם – קודם על עצמו, ואחר כך על ביתו. מי שנכנס לחדר עם רשימה של מה שאחרים עשו, יוצא ממנו בדיוק כפי שנכנס.

מבט קדימה

השעיר המשתלח נשלח למדבר, לארץ גזרה, ונעלם. אבל שימו לב מה קורה מיד אחריו: הכהן הגדול פושט את בגדי הלבן, טובל, ולובש שוב את בגדי הזהב – וממשיך את סדר היום.

וזו נקודה מנחמת מאוד. חשבון נפש אינו מקום מגורים. נכנסים אליו, עושים את העבודה, ואז לובשים חזרה את הבגדים ויוצאים לעולם. מי שנשאר בחדר הלבן חודשים מפסיק לתקן משהו ומתחיל רק להתייטר. יום אחד בשנה נכנסים. שאר השנה חיים.

יחי בָּהֶם.

ויקרא י"ח, ה' - שתי מילים שמהן נלמד שפיקוק נפש דוחה כמעט הכול

התוספת

בגובה העיניים - בינך לבין החיים - אבות ג', י"ז

כסף הוא לא האויב – הוא הכלי

יש מי שמרגיש שרדיפה אחרי פרנסה סותרת חיים של משמעות. משנה אחת אומרת ההפך: בלי בסיס חומרי, אין על מה לבנות את הגבוה. השאלה אינה אם לעבוד, אלא בשביל מה.

אם אין קמח – אין תורה; אם אין תורה – אין קמח.

אבות ג', י"ז - רבי אלעזר בן עזריה

לקחת מזה: השבוע, אם אתם נוטים להתבייש בעבודה קשה למען פרנסה – הזכירו לעצמכם שזה ה"קמח", הקרקע לכל השאר. ואם אתם שקועים בעבודה עד שאיבדתם את ה"בשביל מה" – עצרו והחזירו לעצמכם משפט אחד: **בשביל מי ולמה אני עמל.** שני החצאים יחד – זה השלם.

בקרוב באתר binathalev.co

בינת הלב הוא אתר לימוד יומיומי – פרשת השבוע, אגדות חז"ל וחוכמה יהודית בשפה של היום. בכל עמוד הקונפליקט האנושי שמאחורי הטקסט, ובסופו דבר אחד מעשי לקחת אל השבוע. עזר לימודי בלבד. הסיפורים מסופרים בלשון חופשית – יש לעיין במקור. פרקי העיון אינם ציטוט מן המקורות; הפסוקים ודברי חז"ל מובאים בשמם.